

אדם בן-חנוך

כשהיינו שואלים אותו: "אדם, מה שלומך?" היית עונה: "בסדר גמור – חצי בסדר, חצי גמור". אבל בשנה וחצי האחרונות, כשישבתי מולך בקבלות שבת בבית יונתן, הייתי רואה אותך כל שבוע כשאתה פחות בסדר ויותר גמור. עם זאת, מה שחימם את הלב, היה לראות את בני משפחתך, מיה, דורי ואפרת והנכדים יושבים לידך, ובעיקר את אלזה, שבמסירות רבה דאגה לך כל הזמן.

בשנים האחרונות היו לי כמה הזדמנויות טובות לאמר בפניך, דברים בשבחך. בין השאר כתבתי את ההמלצה שזיכתה אותך בתואר יקיר הגליל לפני שלוש שנים. ואילו את הדברים הבאים כתבתי לפני שנתיים וחצי, כשצינו את יום ההולדת התשעים שלך. הנה הם הדברים:

אדם בן-חנוך קורא לעצמו בהומור האופייני לו בשם "אדם בן חינוך". אדם הוא אדם מיוחד, ובן חינוך בהחלט מתאים לו, כי אלפי האנשים בגליל ובכל רחבי הארץ, וגם בחו"ל מכירים אותו כמחנך ממדרגה ראשונה.

אבל שמו של אדם בן-חנוך בילדותו היה שמואל חנוך חנוכוביץ', ויש עדיין חניכים שלו מהימים הרחוקים ההם שקוראים לו בשם זמי חנוכוביץ'. אדם נולד בברלין לפני 90 שנים. לאחר עליית הנאצים לשלטון הוא הצליח להגיע לאנגליה, ובעקבותיו הגיעה גם משפחתו. ראשית עיסוקו בחינוך הייתה כמדריך בתנועת הנוער "הבונים", משם הוא זכור עד היום כמדריך נערץ. חלק מעבודתו הייתה גם בפנימיות מיוחדת של ילדים שהגיעו, אף הם כפליטים מאירופה ללא הוריהם. הפער בגיל בינו לבין החניכים שלו לא עלה, לפעמים, על שנים בודדות, אך הוא היטיב להבין לנפשותיהם ולצרכיהם. מאוחר יותר זכה אדם להימנות עם סגל המחנכים בבית הספר "סאמר-היל" של A.S.NIEL. היה זה בית-ספר שהתפרסם בעולם כולו בגישתו המהפכנית לחינוך ילדים. בתוך תרבות שמרנית ומחמירה, היה בית הספר של ניל בית ספר פתוח וליברלי.

עם עלייתו לארץ והתיישבותו בכפר-הנשיא נשלח אדם ללמוד הוראה בסמינר הקיבוצים וקיבל על עצמו את חינוך הכתה הראשונה של הקיבוץ, כתה שבנוסף לשלושה ילדי הקיבוץ שהיו בה היא התמלאה ברובה מילדים מבתי הרוסים, שנשלחו לקיבוץ במסגרת מפעל "ילדי ישראל" של רחה פרייר. ושוב היה אדם לדמות המשמעותית לילדים שחסרה להם תמיכת משפחה אוהבת.

במשך השנים חינוך אדם כיתות בכפר-הנשיא, ב"מבוא הגליל" ואחר כך גם ב"עמק החולה". בין לבין הוא היה פעמיים בשליחות לתנועת הנוער איחוד הבונים, היה פעיל במחלקת החינוך של איחוד הקיבוצים והקבוצות, ואף לימד בסמינר אורנים. ועם כל זאת תמיד חזר אל אותם הילדים הנזקקים למבוגר מחנך קשוב ומסייע. היום קוראים לזה כיתות מקדמות או כיתות קטנות, אבל לא מעט בוגרים של עמק החולה מציינים בגאווה שהם היו שייכים ל"קומנדו אדם", כיתות החינוך המיוחד שאדם חינוך וריכז. כמו כן הוא גם היה יועץ בצוות היועצים של בית-הספר, ומכאן

הפך להיות היועץ של כיתות "נעלה", שפה הוא היטיב לשלב את היכולת האבחונית המצויינת שלו, אפילו בתקשורת מילולית מצומצמת, עם הנתינה האינסופית של הוראה וחינוך של כל פרט ופרט.

החיבור של אדם אל ילדים עולים, היה כל כך מובן מאליו, הלא הם ילדים נזקקים, והוא שם על מנת לעזור, והוא מלמד אותם לא רק עברית אלא גם להיות יהודים וישראלים.

בגיל 90 הוא ממשיך להתנדב בבית הספר, הוא נוסע בהסעה של התלמידים, ועדיין משמש גורם מרגיע בנסיעה לבית הספר ובחזרה. בגיל 90 הוא כבר לא משחק כדורגל עם חניכיו, אבל יש לא מעט אנשים מבוגרים, אפשר לאמר אפילו

מזדקנים, שזוכרים את המדריך האהוב שהיה משחק אתם כדורגל ואף מרים שני ילדים, כל אחד ביד אחת, תוך כדי משחקים.

כאמור, השם הוא אדם, אבל בכפר הנשיא יודעים כל הילדים שאם שואלים אותו מה שמו הוא עונה על פי ימי השבוע: ביום א' הוא אדם, ביום ב' הוא בדם, וביום ג' הוא גדם וכך הלאה, וגם זה אחד מהאופנים בו אדם, בעזרת ההומור המיוחד שלו מלמד ילדים.

אדם בן חינוך, איש חינוך למופת....

תמר וולפין

